

## **Przystanek matura**

### **Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego**

#### **Literatura: Jan Parandowski „Mitologia” (fragment)**

Na początku był Chaos. [...] Z tej napęłnionej otchłani, kryjącej w sobie wszystkie zarodki przyszłego świata, wyłoniły się dwa potężne bóstwa, pierwsza królewska para bogów: Uranos - Niebo i Gaja - Ziemia. Oni dali początek wielu pokoleniom bogów. [...]

Uranos nie był zadowolony z tego potomstwa, które było szkaradne lub okrutne. Wszyscy oni napęłniali go strachem i odrazą. Nie spodziewając się po nich ani wdzięczności, ani poszanowania swej władzy ojcowskiej, strącił ich w bezdenne czeluści Tartaru.[...]

Gaja słyszała jęk potępionych tytanów dobywających się z przepastnych wnętrzości ziemi. Znienawidziła wyrodnego ojca i zaczęła knuć spisek przeciw jego władzy bezwzględnej. Namowom matki uległ najmłodszy z tytanów - Kronos, dotychczas nie pozbawiony wolności. Uzbrojony w stalowy sierp, zaczął się na Uranosa, okaleczył go haniebnie i strącił ze świetlistego tronu niebios. [...]

Razem z bogami rodził się świat. Nad ziemią, która jako łód stały wydobywała się z chaosu, świeciło młode słońce, a z chmur spadały deszcze obfite. Podniosły się pierwsze lasy i ziemię przykryła wielka, szumiąca puszcza. Po nieznanych wzgórzach błądziły rzadkie zwierzęta. Zwolna rzeczy zaczęły przybierać znajome kształty. Źródła znalazły swe groty, a jeziora wygodne kotliny; góry śnieżnym grzebieniem zarysowały się na jasnym niebie. Gwiazdy lśniły w ciemnych przestworzach nocy, a kiedy one bladły, ptaki wydzwaniały jutrzence swą pierwszą pieśń powitalną. [...]

Nad światem rządził Kronos wraz z małżonką Reją. Był to władca ponury i podejrzliwy. Większą część uwięzionych braci pozostawił w otchłaniach Tartaru. Zachował w pamięci klątwę ojca, który mu przepowiedział, że i jemu syn odbierze berło. Każde więc dziecko, które powiła Reja, natychmiast połykał. [...]

#### **Zadanie 1**

Dokończ zdanie. Wskaż właściwą odpowiedź spośród podanych.

Opis stworzenia świata, o którym mowa w powyższym tekście, to przykład mitu

- A. genealogicznego.
- B. kosmogonicznego.
- C. antropogenicznego.

#### **Zadanie 2**

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

- A. Mitologiczne stworzenie świata cechowało walka i chaos.

B. W ujęciu mitologicznym akt twórczy dokonuje się przez słowo.

### **Zadanie 3**

Odwołując się do podanego fragmentu oraz własnej wiedzy, wyjaśnij, jak powstał świat.

.....

### **Zadanie 4**

Odwołując się do podanego fragmentu oraz własnej wiedzy, wyjaśnij, jaka zasada rządziła powstałym światem.

.....

### **Zadanie 5**

Odwołując się do podanego fragmentu oraz własnej wiedzy, scharakteryzuj bogów.

.....

### **Zadanie 6**

A. Odwołując się do własnej wiedzy, wyjaśnij, na czym polegała antropomorfizacja bogów.

.....

B. Odwołując się do własnej wiedzy, podaj cechę różniącą bogów od ludzi.

.....

### **Zadanie 7**

Odwołując się do własnej wiedzy, wyjaśnij, na czym polega politeizm.

.....

### **Zadanie 8**

Odwołując się do własnej wiedzy, przypisz każdemu z mitologicznych bogów 1-5 sferę życia, którą się opiekował A-E.

Mitologiczni bogowie

1. Dzeus
2. Posejdon
3. Hades
4. Demeter
5. Hera

Sfera życia

- A. patronka małżeństwa oraz macierzyństwa
- B. władca bogów, pan nieba i ziemi
- C. władca mórz i oceanów
- D. bogini urodzaju
- E. władca podziemi

### **Zadanie 9**

Odwołując się do własnej wiedzy, wskaż związek frazeologiczny, którego źródłem jest mit o stworzeniu świata.

- A. nić Ariadny.
- B. koń trojański.
- C. tytaniczna praca.

### **Zadanie 10**

Odwołując się do własnej wiedzy, dokończ zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

W micie o stworzeniu świata nie występuje informacja na temat

- A. walki bogów z rodem gigantów.
- B. zrodzenia się Erynni.
- C. porwania Heleny przez Parysa.

## **ODPOWIEDZI DO ZADAŃ**

### **Zadanie 1**

B

### **Zadanie 2**

- A. P
- B. F

### **Zadanie 3**

Z Chaosu wyłonili się Uranos i Gaja, czyli pierwsza para bogów. Wszystko co powstawało było nieuporządkowane i przypadkowe.

### **Zadanie 4**

Zasadą tego świata była przemoc, walka, zawiść, chęć władzy.

### **Zadanie 5**

Bogowie byli mściwi, złośliwi, okrutni, podejrzliwi. Obawiali się ludzi i wszystkiego, co pochodzi z ziemi, toteż traktowali człowieka przedmiotowo.

### **Zadanie 6**

- A. Antropomorfizacja polegała na nadaniu bogom cech ludzkich, takich jak: wygląd zewnętrzny, emocje, zalety i wady.
- B. Cechą różniącą bogów od ludzi była nieśmiertelność, którą osiągnęli dzięki spożywaniu ambrozji.

**Zadanie 7**

Politeizm (wielobóstwo) oznaczał, że każdą sferą życia człowieka opiekował się inny bóg.

**Zadanie 8**

1 B

2 C

3 E

4 D

5 A

**Zadanie 9**

C

**Zadanie 10**

C